

TUDOMÁNYOS ÉLET

Szakértői konferencia sorozat Salgótarjában

A Magyar Közgazdasági Társaság Matematikai-Közgazdasági Szakosztályának vezetősége 1978 tavaszán határozta el, hogy félévenként rendszeresen szakértői „kis-konferenciát” szervez. Partnerként csatlakozott a kezdeményezéshez az MKT Nógrád megyei szervezete és megkaptuk a megyei, és a salgótarjáni városi párt és állami vezetés általános támogatását is. A konferenciák helye így állandóan a Salgótarján üdülő körzetében található Salgó Hotel, a résztvevők száma 40, igen kis ingadozással. A Matematikai-Közgazdasági Szakosztály vezetősége esetenként felveszi a kapcsolatot az MKT-nak az aktuális téma iránt érdeklődő szakosztályaival, működjenek közre a meghívandó szakemberek kiválasztásában. A konferenciák jellege a következő főbb típusok között váltakozik:

1. Elméleti kérdésekkel foglalkozó szakemberek cserélik ki gondolataikat.
 2. Alkalmazók számolnak be egymásnak s a közvetlen gyakorlat irányítóinak újabb eredményeikről, felhasználói lehetőségekről.
 3. A felhasználók fogalmazzák meg igényeiket.
- Lényeges sajátossága szinte valamennyi konferenciának a jól körülhatárolt *speciális szakterület*, s az a tény, hogy nem az előadások, hanem inkább a viták dominálnak a szervezésben.

A szervezők tőlük telhetően minden esetben igyekeznek a konferencia jellegének és témájának megfelelő hazai szakmai centrumok felderítésére és képviselőinek biztosítására.

A szakértői kis konferenciák szervezésével kapcsolatos alapvető elgondolás az volt, hogy szemben a többszáz fős, nagy tömegeket mozgató rendezvények számos más pozitív tulajdonságával, ezen alkalmakkor a legszorosabb értelemben vett szakmai munka álljon előtérben. Ma már egyértelműen megállapítható, hogy a kezdeményezés bevált, a Szakosztály vezetősége folytatja e rendezvénysorozatot.

A kezdeményezés óta eltelt idő alatt az alábbi konferenciákat tartották meg: (lásd: 126. oldalon)

A következőkben röviden összefoglaljuk az egyes konferenciák fontosabb programpontjait.

1. A fogyasztás matematikai modellezése

A konferencia munkája négy fő gondolatmenet köré csoportosult. A fogyasztási szerkezet alakulására vonatkozó számítási eredmények. Az eredményekből levonható ár- és társadalompolitikai következtetések, előrejelzési és tervezési célú felhasználásuk. Módszertani tapasztalatok a Stone modellel és a modell továbbfejlesztése. Újabb módszerek a fogyasztáselemzésben.

Előadást tartottak: *Éltető Ödön, Enyedi József, Simon András, Szokolczai György, Antal Kálmán, Penzné, Lajta Katalin és Valló Tamás, Versztovsek Radmila, Hulyák Katalin, Kakuszi István, Muszély György, Ördög Miklós, Semjén András.*

2. A hatékonyság mérése a nemzetközi cserénél

A központi témák a következők voltak:

- A népgazdasági szemléletű exportgazdaságosság mérésénél alkalmazott mutatók. (Az exportgazdaságosság mérése, a netto devizahozam, az exportgazdaságosság érvényre jutása és javítása.) Előadó: *Deák János.*

Sorszám	Dátum	Téma	A szervezést irányította
1.	1978 máj. 29–30.	A fogyasztás matematikai modellezése	Szakolczai György
2.	1978 nov. 14–16.	A hatékonyság mérése a nemzetközi cserénél	Szakolczai György
3.	1979 jún. 4–6.	A magyarországi ökonometriai modellekről	Szakolczai György
4.	1980 márc. 17–19.	A beruházási tevékenység kvantitatív elemzése	Meszéna György
5.	1980 máj. 26–28.	Matematikai rendszerelmélet	Szép Jenő
6.	1980 okt. 27–29.	Számítógépes vállalati információs rendszerek tervezése és szervezése	Kiss Imre
7.	1981 ápr. 23–26.	Magyar–Osztrák algebrista találkozó	Szép Jenő
8.	1982 máj. 24–26.	A számítástudomány rendszerelméleti aspektusai	Peák István

- A külgazdasági kapcsolatok hatékonyság vizsgálatának problémái. Előadó: *Drechsler László*.
- Néhány gondolat a külkereskedelmi csere hatékonyságának mérésével kapcsolatban. Előadók: *Medgyessy Péter, Aut Henrik*. Korreferáltak: *Némédi László, Botos Katalin, Kristóf Imre*.
- A hatékonyság mérése a nemzetközi cserénél. Előadó: *Simán Miklós*. Korreferáltak: *Zsednai Pál, Botka Tibor, Bogyó Tibor, Faragó Katalin*.
- Az export reális költségei: eredmények és továbbfejlesztési lehetőségek. Előadók: *Szakolczai György, Hamza Lászlóné, Pölöskei Pál*. Korreferált: *Csepinszky Andor*.

3. A magyarországi ökonometriai modellekről

A megvitatott modellek az OT Tervgazdasági Intézetében, a KSH-ban, a Konjunktúra és Piackutató Intézetben és a SZÁMKI-ban készültek. Kissé részletesebb áttekintésüket az alábbiakban adjuk meg.

A KSH Ökonometriai Laboratóriumának M-modelljei (*Halabuk László*). A gazdasági folyamatok és a népgazdaság főbb mutatói közötti sztochasztikus kölcsönhatások néhány elvi problémája (*Bánkóvi György—Veliczky József—Ziermann Margit*). A külgazdasági folyamatok és a népgazdaság főbb mutatói közötti sztochasztikus kölcsönhatások dinamikus faktormodellezése. (*Postáné Vellay Györgyi—Veliczky József*). A népgazdaság főbb folyamatai teljesen rekurzív (dinamikus) ökonometriai modellezésének eddigi tapasztalatai. (*Getherné Simon Erzsébet*). A rövidtávú tervezés ökonometriai prognózis modellje. (*Hunyadi László—Neményi Judit—Subicz Péter—Fiala András*). A magyar népgazdaság egy ökonometriai modellje (*Simon András*). Elképzelések a Gazdaságkutató Intézet előrejelzési ökonometriai modelljének módosításáról (*Nyáry Zsigmond—Ormós Zsolt*). Cyclical Centralism's Explanation of Hungarian Investment Fluctuations (*Michael Marese*). A magyar gazdaság hosszútávú vizsgálata ökonometriai módszer segítségével. (*Nyáry Zsigmond*). A magyar sertésciklus ökonometriai modellje (*Kornai Gábor*).

4. A beruházási tevékenység kvantitatív elemzése

A konferencia a bevezetőben felsorolt típusok szemszögéből átmenet volt a kettes és hármas kategória között. Aktív és sokoldalú szakember gárda, élénk s igen eredményesnek ítélt viták jellemezték a konferenciát. A megvitatott témák a következők voltak.

Nyitott kérdések a beruházási tevékenység elemzésében (*Havas Péter*). Megoldatlan problémák a beruházásgazdaságossági vizsgálatokban (*Drechsler László*). A beruházások befejezetlen állományának szimulációs modellezése (*Forgó Ferenc—Temesi József*). Tapasztalatok a vállalati beruházások finanszírozási szférájából (*Fodor Gyula*). Fejlesztések és a munkaerő kapcsolata (*Nyílás András*). Komplex beruházások kvantitatív döntéselőkészítési problémái (*Csuka József—Ress Sándor—Szabó Elek*). Beruházási politikánk főbb kérdései (*Winkler György*). A beruházási költség előrejelzése (*Bakonyi Árpád—Csatlós Ferenc—Törökné Matits Agnes*).

5. Matematikai rendszerelmélet

A Matematikai Rendszerelmélet témájú tudományos szakértői konferenciát az MKKE Matematikai és Számítástudományi Intézete és a Magyar Közgazdasági Társaság Matematikai-Közgazdasági Szakosztálya közösen rendezte, mintegy 45 fő részvételével. A résztvevők jelentős része magyar volt, de voltak résztvevők az Egyesült Államokból, Hollandiából és Venezuelából is. Az előadók között szerepelt R. E. Kalman professzor Zürich-ből és A. Lindenmayer professzor Utrechtből. A konferencián résztvett és előadást tartott több, hazánkban dolgozó vietnami aspiráns is. Az előadások az általános és dinamikus rendszerelmélet, a biológiai rendszerek matematikai elmélete, az automaták és a formális nyelvek elmélete és a párhuzamos folyamatok elmélete egyes fejezeteiben elért legújabb eredmények bemutatását szolgálták és alkalmat adtak a témakörökben kötetlen, elmélyült beszélgetésekre.

A konferencián elhangzott 21 előadás anyagát az MKKE Matematikai és Számítástudományi Intézete Peák I. és Szép J. szerkesztésében angol nyelvű kiadványban jelentette meg: Conference on Mathematical System Theory, Held in Salgótarján, May 26—28, 1980, Dept. of Math. K. Marx Univ. of Economics, Budapest, 1981, címmel.

6. Számítógépes vállalati információs rendszerek tervezése és szervezése

A konferencián három fő terület képviselői vettek részt: a felsőoktatás és továbbképzés területén dolgozók, a szervezőintézetek vezető munkatársai, vállalati szervező szakemberek. A cél a kutatások helyzetének, az alkalmazások eredményeinek és a továbbfejlesztés lehetőségeinek áttekintése volt. A megvitatott központi témakörök az alábbiak voltak: az informatika elmélete, az informatika módszertana és a számítógépes alkalmazások. Előadásokat és korreferátumokat tartottak: Kiss Imre; Gábor András, Bodnár Pál, Agoston László, Kiss József, Roób Gusztáv.

7. Magyar—Osztrák algebraista találkozó

A rendezvény 26 fő részvételével, 10 osztrák, egy NDK, két Csehszlovák és 13 magyar algebraista találkozója volt. A konferencián négy nagyobb előadás hangzott el:

U. Oberts: Algebra und Kombinatorik

R. Pöschel: Dualität von Funktionen und Relationen

H. Kautschitsch: Formale Potenzreihen

R. Castoral: Anwendungen der Verbandstheorie.

A rendelkezésre álló többi időben a résztvevők kisebb csoportokban vitatták meg az algebra aktuális problémáit, például az interpoláció elmélet, a radikál-elmélet, a lineárisan kompakt gyűrűk elmélete, a hálóelmélet témaköreiben.

8. A számítástudomány rendszerelméleti aspektusai

A konferenciát, amelyet 1982. május 24—26 között tartunk, az 1980-ban ugyancsak Salgótarjánban megtartott Matematikai rendszerelmélet c. konferencia folytatásának szánjuk, elsősorban hazai résztvevőkkel, de számítunk néhány neves külföldi kutató részvételére is. Előzetes terveink szerint a konferencián a következő témákban hangzanak el az előadók legújabb eredményeit bemutató előadások: algebrai és dinamikus rendszerelmélet, a biológiai rendszerek matematikai elmélete, mesterséges intelligenciák, az automaták és formális nyelvek elmélete, adatstruktúrák és relációstruktúrák, rendszerprogramok és alkalmazásaik, továbbá logikai programozás. A konferenciát mintegy 50 résztvevővel tervezzük és kb. 20—25 előadásra számítunk. Az előadások anyagát az MKKE Matematikai és Számítástudományi Intézete angol nyelvű kötetben jelenteti meg.

MESZÉNA GYÖRGY